

Dkt. Leslie Allen, Maombolezo, Kipindi cha 1, Utangulizi, Sehemu ya 1

© 2024 Leslie Allen na Ted Hildebrandt

Karibu kwenye mfululizo huu wa video kuhusu maombolezo. Nataka kuanza na marejeleo ya 7 na 11 na jukumu lake katika historia ya Marekani. Tunaijua kama kumbukumbu ya siku hiyo mbaya mnamo 2001 kwa uharibifu wa minara ya Kituo cha Biashara Duniani.

Ninarejelea tukio hilo kwa sababu kuna aina ya ulinganifu katika historia ya kale ya Kiyahudi, na hivyo ndivyo maombolezo yanavyohusu. Kuna siku maalum katika kalenda ya kidini ya Kiyahudi. Inaitwa siku takatifu.

Na kwa upande wa kalenda ya Kiyahudi, ni siku ya tisa ya mwezi wa tano. Ukiangalia kalenda ya Kiyahudi ya leo, utaona kwamba hiyo inatafsiriwa kuwa Jumapili, Julai 22 mwaka huu. Na ukipita karibu na sinagogi, utaona milango ikiwa wazi na ibada ikiendelea.

Ibada hiyo ni kumbukumbu ya miaka 5-9, aina ya mwenzake wa 7-11. Hiyo ilikuwa siku ya nyuma sana mnamo 586 KK wakati hekalu liliharibiwa, mara tu baada ya kuanguka kwa Yerusalemu, baada ya kuzingirwa kwa miezi 18 mikononi mwa jeshi la Babeli. Na kwa hivyo, kumbukumbu hii inaadhimisha ukweli huo wa kusikitisha.

Kisha, katika historia iliyofuata, labda tunajua kwamba hekalu la pili liliharibiwa mwaka wa 70 BK. Na kwa hivyo, siku hii takatifu ya siku ya tisa ya mwezi wa tano pia inaadhimisha hilo, uharibifu wa mahekalu mawili. Hata hivyo, ni jambo linalosababisha huzuni kubwa kwa watakatifu wa Kiyahudi.

Maombolezo yanahusiana sana na kumbukumbu hiyo. Kwa ukaribu sana kiasi kwamba katika ibada, kitabu cha Maombolezo kinasomwa. Na hivyo kitabu hicho kinaendelea kuishi kwa waumini Wayahudi, jambo ambalo ni tofauti sana na kile kinachotokea sisi Wakristo.

Mara nyingi, hupuuzwa. Nakumbuka wakati mmoja nilikuwa nikifundisha Maombolezo, na mwanamke mmoja kanisani akaniuliza, unafundisha nini? Nikasema, Maombolezo. Loo, alisema, sisomi kitabu hicho.

Hicho ni kitabu kibaya sana. Na unajua jinsi kilivyo. Umechanganyikiwa, na hujui la kusema.

Na baadaye, ningepaswa kusema, niligundua, ndio, ni kitabu kibaya sana. Lakini ni kitabu cha nyakati mbaya, na wakati mwingine, tunapaswa kupitia nyakati mbaya.

Na hapo ndipo tunapohitaji kitabu cha Maombolezo. Lakini kama ninavyosema, hakijulikani kwa kiasi kikubwa katika duru za Wakristo, si kile kinachosomwa mara kwa mara. Na kuna mistari michache tu katika sura ya 3 ambayo inajulikana kama msingi wa wimbo maarufu, uaminifu wako ni mkuu.

Lakini mbali na hayo, kungekuwa na ukimya tu ikiwa ungemuuliza mtu yeyote kwenye benchi Maombolezo yalikuwa nini. Lakini tunahitaji kugundua upya thamani yake. Tunahitaji kuthamani thamani yake.

Tunahitaji kuona kwamba ni zawadi ya Mungu kwa kanisa na sinagogi. Lakini hii si rahisi. Maombolezo yanaishi katika ulimwengu wake wenyewe.

Na tunachopaswa kufanya katika video hizi mbili za kwanza ni kujaribu kuingia ndani ya ulimwengu huo na kuona jinsi Maombolezo yanavyoendelea, kama ilivyo. Tunapaswa kutambua historia ya Maombolezo, mazingira yake ni yapi, muktadha wa fasihi, muktadha wa kihistoria, mazingira yake ni yapi katika wakati fulani wa historia, mila zilizo nyuma ya Maombolezo ambazo Maombolezo yanaweza kutumia na kuzitumia vizuri kwa sababu zilijulikana na wale waliokuwa wakiomboleza hapo. Kwa hivyo, kama ninavyosema, Maombolezo yanaishi katika ulimwengu wake.

Labda tunaweza kuanza kwa kuuliza nafasi ya maombolezo ni ipi katika orodha ya Biblia? Na hilo ni rahisi kuulizwa kuliko kujibiwa kwa sababu katika Biblia ya Kiebrania, tunachokiita Agano la Kale, Biblia ya Kiebrania inatangulia orodha yetu ya Kikristo ya Agano la Kale. Hapo, tunapata Maombolezo katika mahali pasipotarajiwa kwa sababu Biblia ya Kiebrania imegawanywa katika sehemu tatu: sheria, manabii, na maandishi. Katikati ya maandishi kuna maombolezo.

Na ina wenzake wanne. Kulikuwa na hati-kunjo tano zilizowekwa pamoja katika maandishi. Kuna Ruthu, Wimbo Ulio Bora, Mhubiri, Maombolezo, na Esta.

Kinachowaunganisha wote ni kwamba wote hutumika na kusomwa wakati wa sherehe au siku takatifu. Na kwa hivyo, kuna kundi la kawaida la kuweka katika sehemu hii ya mwisho baada ya manabii. Kwa mfano, Ruthu alisomwa wakati wa Sikukuu ya Majuma, Wimbo Ulio Bora ulisomwa wakati wa Pasaka, Esta wakati wa Sikukuu ya Purimu, na Maombolezo katika siku hii takatifu, siku ya tisa ya mwezi wa tano.

Kwa hivyo hilo ndilo jibu la Kiebrania. Hilo ndilo jibu la Kiyahudi kwa nafasi ya Maombolezo katika orodha. Lakini tunapokuja kwenye orodha ya Wakristo, tunapaswa kutambua kwamba kulikuwa na mabadiliko makubwa na kulikuwa na hitaji kubwa la kuunganisha kwa namna fulani Agano la Kale na Agano Jipya.

Hili lilifanyika kwa kuwaweka manabii wa mwisho. Kwa hivyo, manabii wanatazamia mbele, na Agano Jipya linatazama nyuma. Kwa kufaa, Mathayo imewekwa kama

Kitabu cha kwanza na injili ya kwanza kwa sababu mara nyingi hutazama nyuma Agano la Kale.

Na hivyo, daraja lilijengwa kati ya Agano la Kale na Agano Jipya. Na manabii wanachukuliwa kama wanaotarajia wakati wa Kristo na wakati wa kanisa. Lakini unafanya nini na Maandiko? Yalipaswa kuwekwa mbele ya manabii hapa na pale mahali pafaa.

Maombolezo yalitua baada ya Yeremia kwa sababu kulikuwa na imani ya kale kwamba Yeremia ndiye aliyeandika Maombolezo. Hakuna thamani kubwa kwa imani hiyo. Kwa kweli kitabu hiki hakijulikani, na tunahitaji kuheshimu kutokujulikana kwake na kutojaribu kumlazimisha mwandishi kukiandika, kama ilivyo katika Toleo la King James, ambapo barua kwa Waebrania inaitwa barua ya Paulo.

Na sasa hakuna anayeamini hilo tena. Na hilo lilikuwa dhana potofu. Lakini Maombolezo yanatua katikati ya manabii na hilo linafaa kwa sababu tutaona kwamba mila moja ambayo Maombolezo yanatumia ni mila ya kinabii.

Mapokeo hayo ya kinabii yangejulikana kwa wasikilizaji wa kwanza wa Maombolezo na yangekuwa na manufaa kwao katika kuelezea mateso yao. Tunapozungumzia umuhimu wa kisheria wa Maombolezo, kuna njia nyingine ya kuyaangalia. Uhusiano kati ya Maombolezo na vitabu vingine viwili katika orodha.

Maombolezo yanategemea Kumbukumbu la Torati sura ya 28, na tunaona kwamba kuna nukuu kutoka Kumbukumbu la Torati sura ya 28 katika Maombolezo. Kwa mfano, katika sura ya 1 katika mstari wa 3, inazungumzia kutokuwepo kwa mahali pa kupumzika, na kwamba kwa watu wanaojua Kumbukumbu la Torati sura ya 28, hiyo inatoka katika mstari wa 65. Maombolezo sura ya 5 inazungumzia kuwa kichwa halisi.

Maadui wakiwa vichwa na hiyo ni kumbukumbu ya Kumbukumbu la Torati 28 na mstari wa 44. Na kisha mwisho wa mstari wa 5 hapo katika Maombolezo 1 unazungumzia wafungwa wakiondoka kama wafungwa na huo ni mwangwi wa Kumbukumbu la Torati 28 mstari wa 41. Maombolezo 2.20 yanazungumzia kula matunda ya majeraha yao na hilo linatokana moja kwa moja na Kumbukumbu la Torati 28 mstari wa 53.

Na hilo ni muhimu sana. Hizi zingekuwa dalili ambazo zingechukuliwa. Huenda ikawa katika ibada ya kwanza iliyohusisha Maombolezo, pia kulikuwa na usomaji wa Kumbukumbu la Torati 28 ambao ungeimarisha marejeleo hayo.

Lakini inamaanisha kuna tafsiri kwa sababu mistari hiyo katika Kumbukumbu la Torati 28 imechukuliwa kutoka sehemu inayozungumzia kutotii sheria, kutotii Torati ya agano na hiyo ndiyo sababu adhabu itawapata Israeli. Na kwa hivyo hii inaeleweka na

ni kidokezo, ni kidokezo. Ni kidokezo kwamba kuna mengi zaidi katika hili kuliko yanayoonekana.

Hii ni zaidi ya hali ya kibinadamu. Kuna hali ya kibinadamu ya kimungu inayohusika hapo na kuna dokezo la maana. Na kisha pili, tukiangalia mbele, kuna sehemu katika kitabu cha Isaya ambayo inaonekana kuakisi Maombolezo kimakusudi na kuibadilisha na kugeuza habari mbaya kuwa habari njema.

Kwa mfano, Maombolezo 4:15 yanasemwa kwa wakimbizi walio uhamishoni ambao hawakaribishwi popote wanapokwenda miongoni mwa mataifa yoyote. Na mataifa yanasema, Ondokeni, ninyi ni najisi, ondokeni, msiwaguse, ni najisi. Na kisha katika Isaya 52:11, neno kwa walio uhamishoni kuhusu Babeli ni, Ondokeni Babeli, msiguse kitu kichafu, mnarudi nyumbani.

Na kwa hivyo, kuna mabadiliko haya, na maneno yanachukuliwa lakini sasa yanageuzwa. Habari mbaya zinageuka kuwa habari njema. Katika Maombolezo 4:17, tunasoma kuhusu macho yetu, na tulikuwa tukitazama, na iko katika muktadha hasi; hakuna tukio la wokovu.

Lakini Isaya 52:8 inazungumzia walinzi wako na kuona kitu macho kwa macho. Na wanaona nini? Mungu alikuwa akirudi Sayuni na tayari kuwarudisha Sayuni. Na kwa hivyo tena, katika sehemu hiyo ya Isaya, tunayoiita Isaya wa Pili, ambayo ni ya kipindi cha uhamisho wa uhamisho na iliandikwa baada ya Maombolezo, inataka kuchukua na kurudi nyuma kwa upande wa habari njema, habari mbaya katika Maombolezo.

Na kisha, pia, Maombolezo 1 husema tena na tena kwamba Sayuni haina mfariji, hakuna mfariji. Katika Isaya wa Pili, tunaona mara kadhaa, katika Isaya 49 na Isaya 51, kwamba Mungu atamfariji Sayuni. Na kwa hivyo, kutoka kwa mtazamo wa kisheria, tunaona mtazamo huu wa nyuma, na Maombolezo hayajui, lakini kuna mtazamo wa mbele bila shaka, na tunaweza kutazama kupitia macho ya Isaya wa Pili na kuona mabadiliko ya msiba huo, ambao wakati huo ulionekana kuwa kamili.

Na hivyo, hayo ni baadhi ya maneno kuhusu nafasi ya Maombolezo katika orodha ya Biblia ya Kiebrania katika Agano la Kale. Hebu tufikirie sasa nafasi ya Maombolezo katika historia. Kama tungeuliza, kwa nini Berlin ilianguka mwaka wa 1945? Tunaweza kutoa jibu rahisi, lakini kwa kweli, tunahitaji jibu gumu zaidi.

Na tungelazimika kurudi nyuma hadi Vita vya Kwanza vya Dunia na kuona vielelezo vya hitaji hilo kwa upande wa Ujerumani la vita kuzuka tena. Na kisha tungelazimika kurudi nyuma zaidi hadi karne ya 19, hadi chuki dhidi ya Wayahudi huko Austria kama sababu ya ziada inayochangia historia ya Ujerumani na hatimaye kuanguka kwa historia. Na ndivyo ilivyo kwa Maombolezo kwamba inakuja mwishoni mwa kipindi kirefu cha historia, na yote yanaendana kwa njia ya jigsaw.

Maombolezo yaliandikwa wakati wa uhamisho, 586 hadi 538 KK, na pengine zaidi katika sehemu ya mwanzo ya uhamisho. Utafiti umefanywa kuhusu lugha ya Kiebrania iliyotumika na inaendana kati ya vitabu vya kabla ya uhamisho na vitabu vya baada ya uhamisho kwa njia nzuri sana. Inaanza kubadilisha lugha hiyo kuwa umbo la baada ya uhamisho, lakini inaanza tu.

Na kwa hivyo, kilugha inafaa sana katika kipindi hicho kinachozungumziwa. Tukijaribu kuchunguza historia ya Israeli na Yuda katika kipindi hicho cha awali, ambacho kilifikia kilele katika anguko la Ufalme wa Kaskazini, Israeli na kisha Ufalme wa Kusini, Yuda, ni sehemu ya hadithi ndefu. Na imetofautiana sana na miaka hiyo tukufu ya Daudi na Sulemani, ambapo unaweza kuzungumzia himaya ya Israeli.

Kilichotokea kilikuwa, na sababu yake ilikuwa ni kuanguka hatimaye, ni kwamba ukweli wa msingi wa jiografia kwamba Syria na Palestina zilikuwa daraja la ardhi kati ya Afrika na Asia. Na mara nyingi, kulikuwa na mgongano kati ya mataifa mawili, mataifa mawili makubwa ya kitaifa huko Mesopotamia kwa upande mmoja na Misri kwa upande mwingine. Na mara nyingi, walikuwa wakipigania daraja hilo la ardhi.

Kuna methali ya Kikorea kwamba nyangumi wanapopambana, mgongo wa kamba huvunjika. Katika kisa cha Korea, ilikuwa Japani na China zikipigania Korea, na Korea ilipoteza katikati hapo. Na kuhusu daraja hili la ardhi, Syria kuelekea Kaskazini na Ufalme wa Kaskazini na Ufalme wa Kusini zilikuwa warithi wa methali hii: nyangumi na samaki wakubwa wanapopambana, mgongo wa kamba huvunjika.

Kilichotokea katika karne ya nane ni kwamba Ashuru huko Mesopotamia Kaskazini ilielekeza macho yake Magharibi. Hapo awali, ilikuwa na nia tu ya uvamizi dhidi ya Lebanon na kupata habari kuhusu mahekalu yake na majengo yake makubwa. Lakini mnamo 745, kulikuwa na Mfalme mpya wa Ashuru ambaye alikuwa Napoleon wa ulimwengu wa kale, Tiglath-Pileser III.

Na akatazama Syria na daraja lote la ardhi, ambalo lilijumuisha falme hizo mbili sasa, Ufalme wa Kaskazini wa Israeli na Ufalme wa Kusini wa Yuda. Sasa, hakuna mtu anayependa kuwa sehemu ya himaya. Na karne ya 20 inaeleza waziwazi ukweli huo.

Katika makoloni na mataifa tegemezi, wana roho ya uasi, nao wanajitahidi kupata uhuru. Na hii ilikuwa hivyo katika Ufalme wa Kaskazini na katika Ufalme wa Kusini pia. Na katika miaka ya 730, kulikuwa na kile kinachoitwa Vita vya Siria na Efraimu ambapo Syria na Ufalme wa Kaskazini waligundua hatari kutoka kwa Ashuru.

Nao walisema tunahitaji muungano. Tunahitaji muungano wa kijeshi, lakini hatutoshi na majeshi yetu, ingawa ni makubwa, tunahitaji majeshi ya Yuda pia. Nao waliweka shinikizo kwa Yuda, wajiunge nasi katika muungano huu wa kupinga Ashuru, la sivyo sote tutapoteza uhuru wetu.

Yuda ilijiona salama katika eneo lake la milimani na ikakataa kufanya hivyo. Lakini ilikuwa inajua vizuri kwamba vita vingetokea kati ya Shamu na Israeli kwa upande mmoja na Yuda kwa upande mwingine, na Yuda ingeshindwa. Kwa hivyo, ilifanya nini? Mfalme Ahazi wa Yuda alikuwa na pigo kubwa, lakini ilimaanisha kwamba aliuza shamba hilo, kwa njia ya mfano, kwa sababu alimwomba Tiglath-Pileseri, njoo unisaidie; ninatendewa vibaya.

Na, bila shaka, hilo lilitoa sababu kubwa ya kisiasa, sababu nzuri ya kimaadili, mtu anaweza kusema, kwa Waashuri kuja na kuishinda Siria na kuigeuza kuwa majimbo, na vivyo hivyo na Ufalme wa Kaskazini wa Israeli, na Yuda ikawa ufalme kibaraka. Na kwa hivyo, ilipoteza, ilipoteza sana. Na kulikuwa na roho hiyo hiyo ya uasi, na tukiitazama Misri, labda Misri itatusaidia, Misri itatusaidia, na kwa hivyo kuna muungano na Misri unaofanywa.

Milki ya Ashuru sasa imekuwa Milki ya Babeli, na Nebukadreza anaishambulia Yuda. Mnamo 597, Yuda inaanguka kwa mara ya kwanza, na kuna uhamisho wa wanajamii wakuu hadi Babeli, na mnamo 586, Yuda inaanguka tena, na kuna uhamisho wa pili. Na hapo ndipo Maombolezo yanapoingia, na Maombolezo ni baada ya 586, baada ya kuanguka kwa Yuda, baada ya kuanguka kwa Yerusalemu. Tunatumia vifungu hivyo kwa urahisi, lakini ilimaanisha kupoteza kila kitu.

Ilimaanisha uharibifu wa hekalu, na hivyo desturi hiyo kubwa iliyorejea kwenye hekalu la Sulemani ilipotea. Ilimaanisha mwisho wa ufalme, ufalme wa Daudi, ambao Yuda alitumaini ungedumu milele, na kwa hivyo ulikuwa wakati mbaya. Ilimaanisha mwisho kamili wa Yuda, si taifa tena la kibaraka bali ni jimbo dogo tu katika Milki ya Babeli.

Na wengi sana walihamishwa kuelekea mashariki, lakini idadi fulani iliachwa, na wale walioachwa nyuma ndio waliokusudiwa Maombolezo. Na kwa hivyo tumeangalia tukio hili la kihistoria kama tukio la kihistoria tu, lakini sasa lazima tuendelee kuuliza, nafasi yake ni ipi katika theolojia? Nafasi yake ni ipi ambapo mpango wa kimungu ambao Agano la Kale linahusika nao? Nafasi yake ni ipi hapo? Mwishoni mwa 2 Wafalme, tunapata maelezo ya kidunia ya, katika maelezo yake yote ya kutisha, kuanguka kwa Yerusalemu na maana yake, lakini yamechanganywa nayo, na kuna mstari mmoja unaogeukia theolojia. 2 Wafalme 24, 20, Yerusalemu na Yuda zilimkasirisha Bwana sana hivi kwamba akawafukuza kutoka mbele zake.

Hili halikuwa jambo la kihistoria tu. Hili lilikuwa jambo la kitheolojia. Lilihusiana na kuvunjika kwa uhusiano kati ya Israeli, sasa katika umbo la Yuda pekee, uhusiano huo kati ya Israeli na Yahweh, Mungu wa Israeli, na zaidi sana historia hiyo ya kihistoria kuanzia Yoshua hadi Wafalme, hadi mwisho, inazungumzia watu wa Mungu kama wanaoacha viwango vya agano vya sheria ya Musa na kupuuza maonyo ya manabii wa kabla ya uhamisho.

Walikuwa waasi dhidi ya Mungu. Kwa hivyo, kulikuwa na uasi mbili uliosababisha kuanguka kwa Yerusalemu, na kulikuwa na anguko la kihistoria, uasi dhidi ya Mfalme Nebukadreza, lakini pia kulikuwa na uasi wa kitheolojia dhidi ya Mungu mwenyewe. Kwa hivyo, Mungu alikuwa nyuma ya jeshi la Babeli.

Nebukadneza alikuwa chombo cha Yahweh katika uvamizi wake dhidi ya Yuda na kumkamata Yereimia. Na kwa hivyo, kuna mwangwi mwingi wa historia hii ya hadithi ambayo inaishia kwa huzuni mwishoni mwa 2 Wafalme. Lakini pia kuna ulinganifu na manabii wa kabla ya uhamisho kwa sababu tutagundua kwamba Maombolezo pia yaliangalia kile walichokuwa wakisema katika msamiati wake.

Na katika mpangilio huu, tukiangalia nyuma kwa manabii hao wa kabla ya uhamisho, tunapata onyo baada ya onyo kuhusu kuanguka, kuanguka kuja kwa kwanza Ufalme wa Kaskazini na kisha Ufalme wa Kusini kwa sababu watu wa Mungu walikuwa wameacha kuwasiliana na Mungu. Na sana, Maombolezo yana nafasi yake katika theolojia ya Agano la Kale na yanataka kuchukua mila za fasihi ambazo ilikumbana nazo. Hebu tujiulize sasa, nafasi ya Maombolezo ilikuwa nini katika utamaduni wake? Naam, Israeli ilikuwa mojawapo ya watu waliokuwa katika eneo la Mediterania na walikuwa wamevaa mioyo yao juu ya mdomo mgumu wa juu wa sisi Wazungu wa Kaskazini na wale waliotokana nao.

Walikuwa na hisia kali sana na walikuwa na usemi wa nje. Nimesikia ikisemwa kwamba Italia imegawanywa katika Kaskazini na Kusini. Na Kusini, watu huwa wanamlilia Mamma Mia kwa msisimko mkubwa.

Ilhali Waitaliano wa Kaskazini wana mdomo mgumu zaidi. Na Israeli ilikuwa kama, ikiwa ni kweli, Israeli ilikuwa kama Italia ya Kusini. Kwa mfano, huzuni na Maombolezo vimejaa huzuni.

Maombolezo yanaonyesha huzuni katika tabia, na hiyo ni sehemu ya utamaduni wake wa kale. Na kulikuwa na ibada za maombolezo na kulikuwa na nyimbo za maombolezo, ambazo mtu alishiriki. Na hili labda ni jambo ambalo labda ni geni kwetu.

Hapo awali labda tulikuwa na mila za kuomboleza na kuomboleza, lakini sasa hazionekani sana. Nakumbuka nilipolelewa Uingereza na mama yangu akafa mwaka wa 1947. Na kulikuwa na mila ambazo mtu alipaswa kupitia baada ya mazishi.

Mashuka yote kwenye madirisha mbele ya nyumba yalipaswa kufungwa. Na ukitumia vyumba hivyo, unawasha taa ya umeme. Na wanaume walivaa utepe mweusi kuzunguka mikono yao.

Nami nilivaa kwenda shuleni, si tai yangu ya shule, bali tai nyeusi kwa muda mrefu. Na hivi ndivyo mtu alivyotarajiwa kufanya. Lakini mila hizo zimepotea sasa.

Na watu hawataki kukabiliwa na huzuni na kuaibika nayo. Kuna msemu, cheka, na ulimwengu wote unacheka pamoja nawe. Lia, na wewe unalia peke yako.

Na hilo ni kweli kwa kusikitisha, nadhani, katika ustaarabu wa Magharibi leo. Lakini katika nyakati za kale kwa Israeli, kulikuwa na ibada nyingi zilizowekwa ambazo ulishiriki ulipoomboleza na ulipoomboleza na ulipokasirika sana. Na kwa hivyo, kwa mfano, kulikuwa na maombolezo.

Kulikuwa na kile tunachokiita maombolezo ya mazishi. Na hii ilikuwa maombolezo ya kidunia. Mtu alipokufa, ulijihusisha na maombolezo.

Na haikuwa jambo la kidini. Ilikuwa jambo la kidunia. Ulijishughulisha sana na upotevu wako wa kibinadamu.

Na mfano bora zaidi, mfano mrefu sana, unaoonyesha hili, unapatikana katika 2 Samweli sura ya kwanza, wakati Sauli na Yonathani wanapokufa. Na Daudi anaomboleza kwa ajili ya Sauli. Bado anahisi uaminifu kwa mfalme huyo.

Anaomboleza kwa ajili ya Yonathani, mkuu wa taji, na rafiki mkubwa wa Daudi. Katika nusu ya pili ya 2 Samweli, sura ya kwanza, tuna maombolezo haya marefu ya mazishi. Na katika mstari wa 17 inaitwa, maombolezo, maombolezo.

Neno la Kiebrania ni kinah, maombolezo. Cha kushangaza, neno letu la Kiingereza larmings ni tafsiri kutoka Kigiriki ya neno hilo hilo la Kiebrania. Jina hilo linaitwa baada ya maombolezo haya ya mazishi ya kidunia.

Na tutatoa maoni kuhusu hilo baadaye. Kwa hivyo, tuna kinah hii, maombolezo haya ya mazishi ya kidunia, bila kumtaja Mungu hata kidogo, bali yanatenda kazi katika kiwango cha kibinadamu pekee. Na yanaonyeshwa kwa kiitikio: jinsi wenye nguvu walivyoanguka.

Na wenye nguvu, bila shaka, ni mashujaa hawa wakubwa wa kijeshi, Sauli na Yonathani. Lakini neno hilo jinsi, tunahitaji kuliangalia kwa sababu ni neno linaloelezea sana. Na hilo la mshangao la Kiingereza jinsi halifai kabisa.

Ni kama kupiga kelele au kupiga kelele. Ni kila mara . Hebu fikiria mara tatu katika maombolezo haya, kila mara .

Na kuna uchungu huo hapo. Neno hilo linaelezea uchungu, ambao hauji katika tafsiri yetu ya Kiingereza. Nimeandika maoni kuhusu Maombolezo yanayoitwa Liturujia ya Huzuni.

Na kama sehemu ya hilo, nilitoa tafsiri yangu mwenyewe. Na katika maombolezo, katika tafsiri zetu za kawaida, tunapata jinsi ninavyotoa jinsi hilo lilivyo baya, ambalo ni la maneno na la kipuuzi kidogo, lakini linadhihirisha asili ya kihisia ya neno hilo. Lakini haswa, ni kilio au kelele.

Sawa! Sawa. Na hivyo, na tunaendelea. Tunaona katika Yeremia sura ya tisa kwamba kuna marejeleo ya maombolezo haya ya kibinadamu ya kidunia pia.

Yeremia tisa, 17 hadi 22. "Fikiria, waite wanawake waombolezo waje." Waite wanawake wenye ujuzi waje.

"Na watuimbie haraka maombolezo" ili macho yetu yatiririke machozi, kope zetu zitiririke maji, kwa maana wimbo wa kilio umesikika kutoka Sayuni. "Jinsi tulivyoangamizwa! Na ni neno hilo, kila mmoja. Na pia, pia, kuna neno hili maombolezo ni kinah, kinah.

Sawa. Cha kufurahisha, ni marejeleo kwa wanawake. Kwa sababu kulikuwa na kundi la wanawake, wanawake wataalamu, na kazi yao ilikuwa kushiriki katika maombolezo na kuongoza familia wakati mtu mpendwa wao alikuwa amepotea, kuwaongoza katika maombolezo na kuwatia moyo, kuwaonyesha jinsi ya kuomboleza.

Na hilo linavutia kwa sababu tutaona mwanamke anaonekana katika kitabu cha Maombolezo akiwa na jukumu hili hilo. Na kisha Yeremia 22 na mstari wa 18, inazungumzia kifo kinachokuja cha mfalme. Inasema, "Hawataomboleza," wakisema, 'Ole wangu, ndugu yangu, au, ole wangu, dada yangu.'

"Hawataomboleza kwa ajili yake," wakisema, ole, Bwana, au ole, Ukuu wake." Tumeacha neno hilo, ole, katika mazungumzo ya kawaida, lakini tunalitambua kama ishara ya maombolezo. Sio neno hilo tena, bali ni neno lingine, hoy. Na hili si kilio au kelele; ni zaidi ya kuomboleza.

Nakumbuka nilikuwa hospitalini miaka michache iliyopita kwa ajili ya uchunguzi kwa siku mbili, na hiyo ilimaanisha nilikaa usiku kucha. Katika chumba kilichokuwa kinyume changu, kulikuwa na mzee Mwafrika-Mmarekani aliyekuwa akifa, na binti yake alikuja kumtembelea. Na akafa usiku kucha.

Na kulikuwa na mizunguko ya matoroli na kadhalika, na sauti tulizoweza kusikia. Na binti yake alionekana waziwazi alikuja. Na alipomwona baba yake, alianza kulia.

Ah, ah! Wauguzi walimpeleka haraka kwenye chumba cha kusubiri nje ya wodi, lakini wodi nzima iliamshwa na kilio hiki. Na hiyo hoy, hili ndilo neno, hoy! Na sio kilio au kelele, lakini ni kilio, ni kilio. Na kwa hivyo, kuna usemi huu katika sauti ya jinsi unavyohisi.

Mtu anaweza kusema ni usemi mzuri sana, ilhali huwa tunauweka ndani, na tunateseka zaidi ipasavyo. Sasa, maombolezo haya ya mazishi ya kidunia, pia yaliongezwa hadi kwenye misiba mingine. Kwa hivyo, hatuulizi, vema, ikiwa kuna maombolezo ya kidunia katika Maombolezo, ni nani amekufa? Hapana, tunaauliza, janga ni nini? Na kwa mfano, katika Ezeieli sura ya 26, tunaona kwamba kuna maombolezo, maombolezo ya kinabii juu ya Tiro , mji mkuu wa Tiro , na utaanguka.

Na kuna unabii kwamba kutakuwa na maombolezo juu ya Tiro . Na hivyo, kuanguka kwa Tiro , sawa, mtu anaweza kusema, na kuanguka kwa Yerusalemu, lakini maombolezo yanaonekana hapo. Jinsi ulivyotoweka kutoka baharini, Ee mji maarufu.

Hii ni maombolezo yanayoonekana wakati ujao. Visiwa vya pwani vilivyo kando ya bahari vimefadhaika kwa sababu ya kupita kwako. Na neno hilo, kina, katika mstari wa 17, wataomboleza.

Ni kina. Wingi kina ni neno ambalo ni kichwa cha Maombolezo katika Biblia ya Kiebrania. Lakini limeenea hadi kwenye msiba mwingine, kuanguka kwa mji.

Na hivyo, iko katika Maombolezo. Na kisha, tukija kwenye Maombolezo yenyewe, tunaona mwanzoni mwa sura ya kwanza, mwanzo wa sura ya pili, na mwanzo wa sura ya nne, tunaona kwamba kupiga kelele au kupiga kelele kunarudiwa hapo, lakini si tena kama silabi moja, kila moja , lakini sasa silabi mbili, jambo linalofanya iwe mbaya zaidi. Kila moja! Kila moja! Kila moja! Na hivyo kuna hisia nyingi katika maneno hayo ya kwanza ya sura hizo za kwanza, sura ya kwanza, ya pili, na ya nne.

Sasa, mbali na usemi wa maneno wa mazishi haya ya kidunia, maombolezo yalienea hadi kwenye misiba mingine kadhaa pia; kulikuwa na desturi zingine za maombolezo. Kwa hivyo, tunaona, kwa mfano, katika kitabu cha Ayubu, kwamba wafariji wa Ayubu walikuja mwishoni mwa sura ya pili, nao wakainua sauti zao na kulia kwa sauti kubwa. Walirarua mavazi yao na kurusha vumbi angani juu ya vichwa vyao.

Wakaketi naye chini siku saba mchana na usiku, na hakuna mtu aliyezungumza naye neno lolote kwa sababu waliona mateso yake yalikuwa makubwa sana. Kwa hivyo, mambo mengi ya kuonyesha yanatokea hapo. Na tunaona hilo pia, kwamba Ezra ana huzuni wakati fulani katika sura ya tisa, na anasema, mstari wa tatu hadi wa tano, niliposikia haya, nilirarua vazi langu na joho langu, nikang'oa nywele kutoka kichwani na ndevu zangu na kuketi kwa mshangao.

Ndipo wale wote waliotetemeka kwa maneno ya Mungu wa Israeli walikusanyika kunizunguka, nami nilipokuwa nimekaa kwa mshangao hadi dhabihu ya jioni. Wakati wa dhabihu ya jioni, niliinuka kutoka kufunga kwangu, nguo zangu na joho zangu zimeraruliwa, nikapiga magoti, nikamnyoshea Bwana, Mungu wangu, mikono yangu, nikasema, aliomba. Hilo linavutia kwa sababu ibada hizi za asubuhi sasa ni mwanzo wa maombi.

Tutagundua kwamba maombi yana jukumu kubwa katika maombolezo. Na kisha, Nehemia, hapa kuna habari mbaya. Katika Nehemia 1:4, niliposikia maneno haya, nilikaa chini, nikalia, nikaomboleza kwa siku nyingi, nikifunga na kuomba mbele za Mungu wa mbinguni.

Mifano hii miwili ya mwisho inavutia kwa sababu tumehamia katika eneo la maombi, katika nyanja ya kidini badala ya nyanja ya kidunia tu. Katika maombolezo, mambo ya kidunia na ya kidini huunganishwa.

Kwa hivyo, haishangazi basi kwamba tunapoangalia kitabu cha Zaburi, tunapata visa kadhaa ambapo kuna ibada za asubuhi katika sala za Zaburi. Na kuna maombi kwa Mungu yanayoelezea tatizo kwa Mungu na kuomba msaada wake. Na pamoja na hayo, kuna ibada za asubuhi.

Kwa mfano, katika Zaburi 69 mstari wa 10 na 11, nilinyenyekeza roho yangu kwa kufunga. Nilijifanya nguo ya gunia kuwa nguo yangu. Na katika Zaburi 35 pia, tunaona katika mstari wa 13 na 14, mimi, walipokuwa wagonjwa, nilivaa nguo ya gunia.

Nilijitesa kwa kufunga. Niliomba nikiwa nimeinamisha kichwa kifua ni mwangu kana kwamba ninaomboleza kwa ajili ya rafiki au ndugu. Nilitoka nje kama mtu anayeomboleza kwa ajili ya mama aliyeinama na kuomboleza.

Hili linavutia, kama ilivyokuwa kwa wafaraji wa Ayubu. Ni usemi wa huruma sasa kwa kuwa haikuwa maombolezo yako hasa bali kwamba ulikuwa unawashirikisha wengine waliokuwa wakiomboleza. Tutaona jambo hili katika Maombolezo pia. Na kisha katika Zaburi 45, mstari wa 25, kama usemi wa huzuni, tunazama mavumbini, miili yetu inashikamana na ardhi.

Na kukaribia ardhi, kukaa ardhini, kukaa, hizi ni hali za kimwili za kuomboleza. Kwa hivyo, tutalazimika kuuliza kama, katika kitabu cha Maombolezo, kuna visa huko. Na kweli, vipo.

Kwa hivyo, tutapitia Maombolezo kwa kidole gumba, tukichagua hapa na pale, na tunapata nini katika sura ya kwanza na mstari wa kwanza. Mji unakaa, mji unakaa. Na kama tusingeangalia tabia hizo za kuomboleza, tusingejua.

Hiyo ni njia ya kuomboleza, njia ya kuonyesha maombolezo. Katika mstari wa tatu, inasema katika matoleo yetu kwamba Yuda anaishi miongoni mwa mataifa, anakaa kati ya mataifa. Na wale waliohamishwa huko Babeli walikuwa wakiomboleza pia, nao walikuwa wamekaa chini.

Na kisha katika moja ya pili, kuna kutajwa kwa kulia kwa uchungu usiku huku machozi yakiwa mashavuni mwake. Na kilio hiki, mlipuko wa kilio, hii pia ni ishara ya

maombolezo. Katika moja ya 17, Sayuni ananyoosha mikono yake, lakini hakuna wa kumfariji.

Na kuna ishara hii: tafadhali nisaidie, tafadhali nisaidie. Na ni wazi, hiyo ni sehemu ya maombolezo hayo, sivyo? Unataka huruma kutoka kwa watu wengine, lakini haiji kamwe. Na kwa hivyo tunapata maonyesho haya ya kimwili ya maombolezo.

Na kisha katika moja 19, katika moja 20 badala yake, tunaona tazama, neno tazama , Ee Bwana, jinsi nilivyo na huzuni. Tumbo langu linatetemeka, moyo wangu unasumbuka ndani yangu. Na kuna athari za kisaikolojia za huzuni hii, na husababisha maumivu ya tumbo, huzuni hiyo.

Na hivyo athari za kimwili hapo. Na kisha katika mbili kumi, tunawakuta wazee wa binti Sayuni wamekaa chini kimya. Na huo ni mkao wa kuomboleza.

Wanajitia vumbi vichwani na kuvaa magunia. Na hilo pia ni maombolezo. Na kisha wawili 11, macho yangu yameganda kwa kilio, tumbo langu linatetemeka, nyongo yangu inamwagika ardhini.

Kuna kilio na pia athari za kisaikolojia za huzuni hii. Umelemewa sana kiasi kwamba mwili wako wenyewe unaomboleza. Katika tatu 28, tunapata marejeleo ya kukaa, kukaa peke yako kimya.

Tatu 48 hadi 51, tunapata mlipuko wa kilio. Macho yangu yanatiririka mito ya machozi. Macho yangu yanatiririka bila kukoma, bila kupumzika.

Na hapo tena, kuna ibada hizi za maombolezo. Kwa hivyo, tunaona jinsi ustaarabu huo ulivyokuwa wa kuonyesha. Na hapa kimsingi ndipo mahali katika utamaduni wa Israeli.

Na inaungana kwa njia ya kuvutia sasa. Kuanguka kwa Yerusalemu katika Maombolezo kunaunganishwa na umbo la Yerusalemu na Yerusalemu iliyoachwa nyuma, ikiteseka Yerusalemu. Imeonyeshwa sana kama mwanamke. Tutaona tutakapofika kwenye sura ya kwanza na ya pili.

Kuna mfano wa kuvutia wa hilo na ulinganifu wa hilo katika maombolezo ya jiji la Mesopotamia. Tunaona hapo kwamba jiji linaomboleza, raia wanaomboleza, na mungu wa kike wa jiji anaomboleza. Na jiji limeharibiwa popote pale lilipokuwa Mesopotamia, jiji kubwa hapa na pale. Na miungu iliyo juu imeamua bila sababu yoyote kuharibu jiji hilo.

Lakini kuna mungu mmoja, mungu wa mji, ambaye huko nyuma anaomboleza kupotea kwa mji wake. Kuna aina fulani ya kufanana na Maombolezo, lakini sasa ni mfano halisi wa Sayuni yenyewe. Na tutaona kwamba inawakilisha mji, mfano halisi

wa mji na mateso ambayo umeipata Yerusalemu katika uharibifu uliosababishwa na jeshi lililovamia.

Lakini pia tutagundua kwamba Sayuni inasimama kama mfano halisi wa kusanyiko. Na kuna kuzungumza na Sayuni, kumwambia Sayuni la kufanya, na Sayuni analifanya. Na Sayuni ina jukumu la kuwa mfano, mfano wa kile ambacho kusanyiko linahitaji kufanya ili kupitia mateso hayo.

Na kwa hivyo, tunapata aina ya ulinganifu, si kwa njia yoyote ile, lakini inaonekana kuna utamaduni huu mpana kutoka Mesopotamia ambao umeathiri Maombolezo. Na hilo halishangazi kwa sababu lilikuwa chini ya utawala wa Mesopotamia kwa miaka mingi. Sawa, tutaishia hapo.

Wakati mwingine, nataka kujadili zaidi mila zilizo nyuma ya Maombolezo. Pia nataka kujadili maombolezo na saikolojia ya maombolezo na jinsi inavyojidhihirisha katika Maombolezo. Lakini kwa sasa, tutaacha.